

En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete” (Lindberg Åkerberg, 2019)

Metoder för MUSTig undervisning

”Lärare synliggör och tydliggör lärandet”

Susanne Lindberg Åkerberg
Magelungen Utveckling AB
Stockholm 2019

Metoder för MUSTig undervisning

Inledning

Denna skrift är en bilaga till rapporten ” *Att synliggöra det osynliga. En beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete*” (Lindberg Åkerberg, 2019). Som beskrivs i rapporten har valda delar lagts som bilagor för att öka läsvänligheten och minska omfånget. Just denna bilaga handlar som titeln anger om metoder för MUSTig undervisning. Som framkommer i ovan nämnda rapport har en del i arbetet med MUST handlat om att identifiera och sätta ord på vad som egentligen är god undervisning för oss i Magelungen och hur våra pedagoger runt om i landet egentligen gör för att åstadkomma en sådan. Det vi kommit fram till under resans gång är att god undervisning i Magelungen kännetecknas av att den är meningsfull, utvecklande, stimulerande och trygg. Då detta är ganska breda begrepp som kan tolkas på en mängd olika sätt har vi utifrån forskning och egna erfarenheter även konkretiserat vad dessa betyder och hur vi ser på våra på våra elever att vi lyckats. Detta har dokumenterats, samlats in och sammanställts till vad vi kallar definitioner och tecken på MUST (se kommande sidor).

Som framkommer i rapporten har vi kontinuerligt under åren som arbetet pågått låtit våra lärare sätta ord på *hur* de rent konkret gör för att åstadkomma en MUSTig undervisning. Syftet med det har varit att sätta ord på den tysta men ack så värdefulla kunskap som finns inom Magelungen så att den även kan delas och bidra till att den gemensamma kunskapen och kompetensen ökar. Detta har även varit ett bra sätt för våra lärare att reflektera över *vad* de egentligen gör i sina klassrum, *hur* de gör och *varför* de gör så. Anledningen till att vi prioriterat detta i vårt utvecklingsarbete är delvis för att flera forskare¹ lyfter fram betydelsen av att lärare tillsammans med andra får reflektera över sin undervisning och sätta ord på vad de egentligen gör då den egna reflektionen inte direkt leder till någon utveckling. En annan anledning till att vi prioriterat detta är helt enkelt för att våra lärare har uttryckt ett behov av att få diskutera och prata om sin undervisning med varandra på ett mer strukturerat sätt. Som framkommer i rapporten har dessa samtal och diskussioner skett på lite olika sätt men vid samtliga tillfällen har det funnits instruktioner och ramar som tydliggjort såväl förväntningar som syfte och tillvägagångssätt. I vissa samtal har något eller några av MUST-verktygen använts och i andra har annat material använts.

Ett verktyg vi använt under resans gång är ett som vi kallas ”MUST-lådorna” (se s. 16). Med hjälp av detta verktyg har lärare fått stöd och möjlighet att tänka kring sin undervisning i termer av MUST samtidigt som det har varit ett sätt att visa på att MUST är en helhet. Denna aktivitet har även varit bra för att göra MUST klassrumsnära och förståeligt för lärarna eftersom den bidragit till att identifiera och synliggöra vad i det som redan görs som faktiskt är MUST. Självklart har det ju även varit ännu ett bra sätt för lärare att få dela sin kunskap och kompetens med varandra.

---

¹ Ainscow, M. (2000). *The next step for special education: Supporting the development of inclusive practices*, Ohlsson J. (2004). *Arbetslag och lärande: Lärares organiserande av samarbete i organisationspedagogisk belysning*.

Då de strategier, knep och metoder som kommit fram under årens lopp även skrivits ner och samlats in har vi under åren samlat på oss en mängd beskrivningar som sammanställts och bearbetats för att nu även delas i denna skrift.

Med detta är vår förhoppning att vi ska kunna dela vår kunskap och våra metoder såväl med varandra som med andra som även de är intresserade av att utveckla sin undervisning och förbättra sin skola i syfte att öka elevernas lärande. Vi hoppas att såväl nya som lite mer erfarna lärare genom denna skrift ska känna såväl lust som inspiration att se över sin egen undervisning och om behov eller önskan finns prova på någon eller några av de metoder, knep, strategier som presenteras.

Vårt att påpeka är dock att det som presenteras här inte är några helhetslösningar som går att kopiera rakt av utan det man eventuellt väljer att använda sig av behöver modifieras och anpassas så att det passar den enskilda läraren, eleven eller elevgruppen på bästa sätt. Vill man få några konkreta exempel på verktyg som används i arbetet med att göra undervisningen meningsfull, utvecklade, stimulerande och trygg återfinns det på vår hemsida.²

Men för att även denna skrift ska kännas MUSTig så föreslår jag att vi nu går vidare till att läsa om vad en MUSTig undervisning lite mer konkret betyder och hur Magelungens pedagoger ser på sina elever att de lyckats och framför allt *hur* de gör för att åstadkomma en sådan undervisning. Vi kommer även få några exempel på hur analys med hjälp av MUST-lådorna kan se ut.

Tilläggas bör även att denna skrift avslutas med författarens reflektioner och tankar över de strategier, knep och metoder som presenteras.

---

² <https://magelungen.com/skola/skolutveckling-2/>.

Meningsfull Undervisning

- Är relevant för eleven - innebär att kunskapen kan användas
- Är anpassad utifrån elevens egna erfarenheter och förkunskaper
- Vilar på synliggjorda mål

Tecken

- Elever tar med sig diskussioner och kunskaper ut ur klassrummet.
- Elever visar nyfikenhet och vill veta mer.
- Elever formulerar sig kring skolarbetet med hjälp av visuellt stöd, exempelvis skoltrappor (här är jag, hit ska jag, det här är nästa steg).
- Elever är aktiva i sitt lärande, håller t.ex. i sina utvecklingssamtal.

Strategier, knep och metoder

"Skapa meningsfullhet genom att fånga upp eleven i "M:et", var den befinner sig och börja där. Finns "M" blir det lättare med U, S och T. Lek i början och få med dom. Dom ska hitta och känna sin meningsfullhet i det dom gör snarare än att vi ska ge dom meningsfullhet. Motivation och inspiration - fånga upp deras intressen men även presentera och visa på nytt. Gör! Praktik före teori"

"Lärarnas känsla av meningsfullhet spiller ut på eleven. – Brinner lärare så brinner eleven. Undervisning ska komma från hjärtat primärt och inte från hjärnan. Detta är inte en metod utan en känsla dvs det är inte vad du gör utan vad du är som är det viktigaste med vår elevgrupp"

"Låt eleverna få göra mer av det som de är bra på så de känner att de klarar av innan de behöver gå vidare"

" skapa en relation med eleven för att se vart den befinner sig just nu. Vart står eleven just nu och vad har den för erfarenheter, intressen och bakgrund. Vara nyfiken på det eleverna gör"

"Starta lektionen med att eleverna tillsammans med kamrater och läraren får återberätta vad man lärde sig förra lektionen"

"Ett sätt är att sätta in arbetsuppgifter i ett meningsfullt sammanhang genom att exempelvis titta på nyhetsklipp där eleverna kan ta med sig intressanta (för dem) frågeställningar att jobba med på lektionerna"

"Försök att tydliggöra syftet både till verkliga livet och till kursplanen. De flesta har en egen relation till t ex musiken. Att få välja genre, skriva låttexter med digitala verktyg. Att få det att kännas aktuellt"

"Tydliggör kopplingar mellan ämnena, exempelvis genom att koppla musikämnet till att skriva text i svenska. "Försök att samverka genom att skapa ämnesöverskridande projekt"

” Det är bra att försöka hitta intresseområden i undervisningen som tilltalar eleverna och som av den anledningen gör att eleverna verkligen vill jobba på lektionerna. Att titta på filmen om Astrid Lindgren har visat sig vara en mycket lyckad uppgift i svenska där eleverna rycks med i filmen och velat jobba med relaterade uppgifter”

”Koppla det som görs på lektionerna på ett tydligt sätt till kunskapskraven och visa elevernas framsteg i en matris”

”Ta tillvara på elevernas egna förslag för att de ska känna att det som görs är meningsfullt. En elev har exempelvis själv kommit på att han vill göra en egen skoltidning för att det är kul. Två killar tyckte det var extra intressant med noveller och novellskrivning och ville gärna stanna kvar och skriva och även på Google drive på kvällarna. Nästa steg är att de ska starta en bokklubb och analysera romaner”

”Jag försöker att blicka framåt, om vi tar som mattelärare liksom, att de ska känna att det här, många vill gå gymnasiet man pratar om att det här, ju mer du tar hjälp av mig och ju tryggare du känner det, desto tryggare kommer du att känna dig på gymnasiet när det här och det här dyker upp igen de flesta har blivit så gamla så de inte säger, jag kommer aldrig ha det här igen, liksom, jag kommer aldrig att använda det här i livet, så. Det har man kommit ifrån lite utan de vill in på gymnasiet, de är oftast ett år äldre, så de vill hitta klart på ett år, men att du kommer använda det här, känner du dig trygg i det här nu så kommer första kursen i matte på gymnasiet, är väldigt lik nians kurs, så då kommer du att känna att du sitter där, då kan du tänka mig och så bara, ah, vilken tur att jag frågade nu noga och lärde mig. Så att de känner att det inte bara är att bocka av”

” Gör utvärderingar i ämnena för att se att man möter eleverna där de är. Kan vara enkelt, tre frågor, i slutet av ett prov eller i slutet av en lektion. Rutin på utvärdering ger eleverna en vana att de kan få fram sina åsikter och bli hörda”

”... det är så olika, dels tycker jag inte att det finns liksom, ett knep... Det som funkar bäst just nu med de eleverna jag har just nu det är att visa på i läroplanen vad det säger att varför vi ska jobba med, utifrån centralt innehåll och kunskapskrav för att nå kunskapskraven...Ja, visar helt enkelt på en Powerpoint där vad som står i kunskaps-, eller i kursplanerna och ger, alltså beroende på vad det står, kan jag ge exempel beroende hur svåra de är att förstå. Så det är väl det som funkar bäst på de eleverna jag har just nu. Ibland funkar ju inte det...”

”Tillämpa extrem tydlighet. Inte ta för givet att eleverna ha koll på alla delar i en process. T ex i LPP på detaljnivå: skriva hur många ord en debattartikel ska vara”

”...jag försöker inte liksom, bullshita dem allt för mycket utan också försöker att prata till dem som, som intelligenta människor så att de, ja men så att vi får ett förtroende för att det jag säger har någon form av, av relevans så att. Det brukar göra, då lyssnar de bättre på det andra också... Ja, precis och definitivt, alltså, kan jag koppla det till nyttan de har i deras liv just nu också, till exempel det här med uttrycka sig skriftligt, alltså så här, ja men. Eller i hemkunskapen är balansen ännu bättre det är så här, alltså, bjuda hem nån på date där man lagar middag det är det bästa. Alltså så att de, det är någonting som verkligen, ah, det här är viktigt just nu för oss...”

” arbeta för att synliggöra lärande, för både elev, vårdnadshavare och lärare. Alla ska veta vad eleven ska kunna och varför. Ett sätt är att göra tydliga planeringar med steg och kriterier. För att eleven ska kunna följa sitt eget lärande behöver det finnas tydliga egna mål både socialt och ämnesmässigt”

"Värderingsövningar, typ heta stolen kan också vara bra att låta eleverna jobba med för att de skall känna att de får jobba med saker som faktiskt kan hjälpa dem i deras egna liv. Att försöka hjälpa eleverna att själva kunna värdera sitt eget och andras liv, exempelvis i existentiella frågor är också viktigt. Förstå varför man själv tycker som man gör är lika viktigt som att förstå varför andra människor tycker och resonerar på ett visst sätt"

"Använd tydliga LPP och matriser så att eleverna vet var de är och vad de ska sträva mot för att utvecklas (formativt)"

"ett tips är att jämföra en bok med en springruna/fotbollsmatch. Om boken är en mil och du har sprungit 200 meter så har du gett upp- ska du verkligen stanna mitt i loppet? Du kanske kommer in i det igen? Ge inte upp när du har så nära till mål!"

"Man kan använda skoltrappan som hjälp för att förtydliga vart eleven befinner sig och var den ska någonstans"

"Ofta handlar det om att eleverna ger indikationen på att det är behövligt, där jag upplever att eleverna är väldigt ledsna på uppgiften och så och gärna kommer med frågor: Varför ska vi hålla på med det här? Perfekt, det här är stunden som kommer in och då pratar jag både om; i betygen ser det ut så här och så här så att de vet att det kommer att bli en belöning i slutändan utav det lite mer närstående. Och sedan så försöker jag relatera det till mina livserfarenheter av hur jag har använt den här kunskapen och i, i vissa fall, som att skriva en novell inom svenskan till exempel så kan jag också försöka vara lite frank med dem och säga, hörni, vet ni vad, det här kommer inte att vara nyttigt för alla. Vissa tycker att det är kulmen andra tar inte och uppskattar den här formen av, av kreativitet men det kommer att hjälpa er att kunna uppskatta böcker mer också, när ni känner till hantverket av det och att läsa är viktigt därför att, så det kan jag också ta för att leda in mot annat..."

"Ge flera chanser och ge eleverna möjlighet att kunna visa både muntligt och skriftligt. De kan även få visa bitar då och då. Ett tips är att låta eleverna sätta ett kryss framför provfrågan för att visa att hen vill komplettera muntligt"

"För mig handlar det jättemycket om relation, om relation till mina elever, att alla elever när de kommer till klassrummet ska bli hejade på, ska känna sig sedda och att de ska känna att, att de får en stund och sen att, det här lite, att vara, jag alltså, inte vara personlig men ändå liksom kunna bjuda på sig själv så att de, de ska känna att de är lite unika. Och kan man få alla att känna sig det det är nog det. Men det här att, att alla elever ska känna under lektionens gång att hon har sett mig och hon har pratat med mig vilket är mycket lättare i den här verksamheten när man inte har så många, men det var även, det var även målet när man hade tjugo-tjugofem grupper att alla elever ska under den här lektionen att jag har tilltalat bara dem och känna sig lite utvalda. Det tror jag är jätte viktigt..."

"Det är bra att man som pedagog visar att man tror på sin undervisning och att denna är relevant för eleverna. Detta i sin tur genomsyrar undervisningen och vidare leder till att eleverna upplever och kan associera "fakta" till sin egen vardag. Att man som pedagog innehar ett framtidsperspektiv som förbereder eleverna inför deras vuxenliv"

"Ta reda på vilket arbete har gjorts innan för att få syn på om eleven är skolredo. Exempelvis genom att ha en presentation inledningsvis där eleven t.ex. får skriva ett brev för att berätta vem man är, diagnoser och behov"

Utvecklande undervisning

- Ger eleverna möjlighet att utveckla strategier för lärandet
- Ger eleverna möjlighet till reflektion, självständigt och med andra
- Ger eleverna möjlighet att träna på rätt saker på rätt nivå

Tecken

- Elever kan formulera hur de lär sig bäst i olika sammanhang ("jag behöver...för att")
- Elever kan beskriva sin utveckling med konkreta exempel ("förra året.....men nu")
- Elever kan använda nya vägar att ta till sig kunskap.

Strategier, knep och metoder

" det handlar om att variera undervisningen och hitta de metoder/material som eleven nappar på. Att läsa av eleven och erbjuda nya lärsätt. Det behöver vara lustfyllt när det gäller att fånga in vissa av våra elever, det kan handla om att lära genom lek, dramatisera, improvisera, lära i utemiljön, lära i konkreta situationer, lära genom rörelse. Endast fantasin kan sätta gränser. Vi behöver vara tydliga med att vi tror på eleverna och att det finns olika sätt att komma vidare eller visa vad man kan"

" låt eleverna lära av varandra – elev till elev – exempelvis genom att bedöma varandra och ge positiv feedback"

"...utmana dem tillräckligt mycket liksom...Det är ju så, eftersom alla jobbar så individuellt, så kan ju alla befinna sig, vissa har gjort vissa kapitel, kan bara tenta av det och så hoppar de på nästa, men det var det de missade i grundskolan. Vissa är som han, på årskurs sex, så det är, det är så individuellt, jag kan ha fem, sex, sju, åtta elever i klassrummet men jag, så jag har som fem, sex, sju, åtta lektioner. Att man sitter en stund där och så kör man igång det och så, ja jag vet inte riktigt hur jag gör men det är ju. Nu har man varit lärare i några år så att man, man har lärt sig att hitta det "där"... just att känna att man hittar dem precis där de är. Att det ska vara så lagom svårt så att de, de kan oftast men att ibland blir det lite svårt så att de måste tänka till. Och det är ju jättesvårt många gånger, speciellt om de har så dåliga baskunskaper..."

" Ett tips är att ha Fredagsavslutning där eleverna får tänka ut en sak som är skolrelaterad som de är nöjda med, behöver inte ta mer än fem minuter. Skriv upp på tavlan"

" låt eleverna reflektera över sitt lärande och prata om det. Ett sätt är att reflektera över ork och koncentration och en annan del är att reflektera i samband med matriserna med olika färger. Eleverna är ganska bra på det förnämnda i jämförelse med att reflektera kring lärande och kunskapskrav"

"Ta reda på HUR eleverna de attackerar ett problem. Reflektera tillsammans hur man tänkte och gjorde när man löste problemet"

"Lägg nivån precis över deras befintliga så att man utmanar dem på en lagom nivå"

"Hjälpa eleverna att få syn på och ta ansvar för sitt eget lärande genom att undersöka vad det är som inte fungerar och prata om hur ska man öva på det stället? Inte bara spela samma fel gång på gång. Gör att man kan få syn på vad det är som är problemet, man kan fokusera på det, och strunta i övrigt. Sedan kan man låta eleven berätta vad de har lärt sig och hur"

"Ett tips är att låta eleverna själva rätta gamla texter de skrivit så att de själva får syn på sin utveckling"

"...det är ju jätteviktigt att ibland stanna upp och titta på eleven, ja men för de ser ju inte alltid att de gör framsteg, jag sitter ju här mitt andra år och kommer fan ingenstans. Ja men fast vänta nu. Nu tittar vi på när du började här, kommer du ihåg liksom? Ja just det. Den liksom summeringen av, måste man stanna upp och göra med eleven ibland. Men fundera på när du kom hit liksom, du svor i stort sett under hela lektionen och ville inte göra ett skit. Vi fick göra ett tal ibland och nu sitter du här, lektion efter lektion och. Ja just det. Sen att det inte alltid, det är så hemskt i skolan, det är inte alltid ett betyg. Men att någonstans prata om vad kunskap är, även om det inte är betyg så har du lärt dig massa. Att liksom, en kunskapstrappa, sen är det, hit måste man ha satt betyg men du har ju lärt dig hit. Och när du kommer, det är det som är den tuffa att motivera de eleverna som aldrig kommer att få ett betyg, för det har vi ju elever..."

"Att låta eleverna skriva ner tre saker varje dag som de behöver lära sig eller har lärt sig kan vara ett bra sätt att aktivera eleverna att själva tänka till"

"Försök att variera svårighetsnivån, t ex genom att inte enbart ha lättlästa texter/böcker samt använda nya medier, som poddar osv"

"Veckosamtalen är viktiga inom denna del, där eleven och läraren får möjlighet att samtala om mål för fortsatt lärande och mål som avklarats. I slutet av lektionen kan man som lärare gå igenom vad innehållet i lektionen handlade om och vad de har lärt sig. Där både eleven och läraren får en möjlighet att checka av. Visa eleven att det finns många olika sätt att lära sig det område som de jobbar med just då. Att eleven kan få möjlighet att i vissa moment välja själva vad de ska arbeta med"

"låt eleverna repetera kunskaper för att befästa. Jobba ämnesövergripande där flera moment kan gås igenom inom olika ämnen"

"Ge varandra feedback elever emellan utifrån two stars and one wish, skriva kommentarer eller prata med varandra - vad var bra och vad kan göras bättre. Ett sätt att synliggöra är att eleverna får utvärdera hur de har arbetat med kunskapskraven med till exempel Exit Questions. Ett tips är att ta bort värdeorden i kunskapskraven"

"Veckomöten med eleverna är ett bra tillfälle att utmana eleverna till att söka nya kunskaper och att hitta nya arbetssätt. Samtal med eleverna är viktiga för att jag som lärare ska se eleven och vad den kan och vad den behöver utveckla. "Alla vill, alla kan" viktigt att ha med"

"gör om arr i stunden om du märker att eleven har för svårt att fixa detta tekniskt/musikaliskt, flytta över t ex rytmiska beståndsdelar som behövs för "grooven" till andra instrument. Viktigt att hela tiden ha ett progressionstänk och mata eleven med lagom svåra uppgifter. Också att jobba med eleven både enskilt och i grupp"

”... dels handlar det jättemycket om att hitta rätt nivå, var är de nånstans? för mig finns det bara ett sätt att testa sig fram, funkar detta, nej det funkar inte, då får vi testa nåt nytt. Här handlar det så mycket om att många elever inte ligger på den nivån de ska ligga på och nånstans, hitta material där de kan få självförtroende för framförallt i ett ämne som matte, så är ju självförtroendet, man kan ju, det är som jag säger, det är hemskt men man kan lura sina elever ganska långt och i början så gäller det att bara höja, höja, höja de kan få prov som de inte har klarat men jag är så elak och säger att de har klarat det, gud det här helt fantastiskt och de blir med på banan och de kommer och de, för det här när man väl sätter igång och börjar jobba, så kommer ju kunskapen med det handlar ju om det här att man kanske, man jobbar, så är man borta, så jobbar man. Det sätter sig aldrig kunskapen, men när du väl börjar jobba och tycker att det är roligt och man får med dem då kommer ju så mycket...det ju viktigt att jag inte avslöjar vilken nivå de jobbar på för de jobbar i fyrans bok, det avslöjar inte jag utan jag lägger in material och sen så småningom kan vi börja jobba oss upp. Men, jätteviktigt med självförtroendet. Så, och det är där jag kan hitta att det blir meningsfullt, att jag klarar av, att jag kan...”

” Ge eleverna rätt förutsättningar för en god och hållbar studieteknik för varje enskild elev. Exempelvis kan man ordna små kurser i studieteknik (orkaplugga.se)”

”håll kvar elever efter lektion för individuell feedback, förstärka något positivt och prata om utvecklingsbehov”

”Det är bra att låta eleverna anteckna saker som rör sitt eget lärande, vad har jag lärt mig, på vilket sätt osv. Eleverna får då gå tillbaka och reflektera över sitt eget lärande”

”...jag försöker fira framgångar med dem. Vilket innebär att när de klarar av ett steg i momentet eller nåt sånt, alltså, det här är ett momentexempel. Nu ska vi skriva novell, då är det vissa olika steg som du behöver ta för att och sedan när de har gjort det så, så brukar jag, alltså, dels säga, snyggt jobbat, alltså så här på nåt sätt ge dem ett liten ding så att de reagerar positivt på att de har kommit vidare och utvecklats. Levat inom gamification och sedan så belysa det och ja det är mycket formativ feedback också. Där det handlar om att, ja men jag ser att du har lyckats med det här och det här och sen så. Det här ser jag att du behöver göra mer om du vill gå vidare betygsmissigt också...”

Stimulerande undervisning

- Varieras ifråga om innehåll, metoder och bedömning
- Sätter igång tankar och funderingar, flera sinnen aktiveras
- Väcker elevernas nyfikenhet och lust

Tecken

- Elever ställer frågor, visar intresse och vill veta mer.
- Elever reflekterar över nya aspekter, resonerar bortom rätt och fel.
- Elever är aktiva, kommer med egna förslag och tar egna initiativ.

Strategier, knep och metoder

"... att hitta rätt nivå. Och att de vill, de vet var de ska de har ett mål. Sen har de inte alltid ett mål men att man liksom nånstans kan motivera dem till att, om det nu ska vara ett betyg eller att de ska, alltså de ska ju, våra elever ska ju ofta vidare nånstans. Ja men alltså, jag tycker att det är svårt att säga, ja men det här är stimulerande eller det här är, nånstans så hänger ju det ihop det här att man kommer till ett klassrum där man trivs man vet att man har saker att göra. Jag vet vad jag ska göra. Jag jobbar med saker som jag kan och som jag kan utmanas i, det är liksom, för mig hänger det där ihop. För när man känner att man lyckas, det vet man ju själv, att sitta med saker som i grekiska, det är ju jättestimulerande, då lägger jag ju ner och stänger ihop. Men när jag känner att jag gör framsteg och att jag går vidare och att jag trivs och nån ser mig när jag kommer, det blir ju nästan stimulerande och att det där, alla de där sakerna går för mig hand i hand att kan jag lyckas med en sak så får, alltså, det växeldrar ju varandra och så småningom så, så har man ju elever som helt plötsligt blir ganska självgående, men liksom från att inte ha gjort nånting själv, så kommer de in och hämtar sina saker, kommer igång och så sitter man och jobbar. Och då har man ju nånstans, liksom, byggt på alla de där som gör att det funkar i skolan, sen om det är att man känner sig trygg eller att det är stimulerande eller att man har hittat rätt nivå, det är svårt att säga vilket som är, eller att det är, jag tror inte att man bara kan ha en av dem här eller bara.: Ja men det måste finnas för att du ska få att en elev ska tycka att det är, sen är det klart att all undervisning inte stimulerande, det är ju skittråkigt ibland men har jag då ett mål så ska jag göra det här tråkiga också...."

"Variera sätten för eleverna att visa sina kunskaper: Prata, skriva, visa, fysiskt m.m."

"Skapa ramar, men låt eleverna påverka innehåll. T ex Jag som lärare styr utifrån kursplan, moment skriva debatterande text men att eleverna får bestämma vad de önskar debattera om"

"låta eleven tillsammans med pedagog ifrågasätta källor och ifrågasätta kunskap"

"använda mycket laborationer och föreläsningar varvat med filmer, instuderingsfrågor samt ungdomar från gymnasiet som kommer och labbar. Hyra in sig på Vetenskapens hur för laborationer. Låta de som är för trötta att arbeta med instuderingsfrågor rita istället"

"stimulera/anpassa i stunden (fördelen med små grupper - går att vara flexibel, följa och utmana) Ge eleverna frihet inom ramar exempelvis att växla mellan olika moment"

"Man kan använda sig av bilderna i böcker, där det finns mycket information som eleven kan ta del av. Inte enbart fokusera på texten"

"Det är bra att man som pedagog varierar sin undervisningsform och lär eleverna att anpassa sig genom att arbeta i exempelvis storgrupp eller liten grupp"

"...Man ser nå film, man, vi går ut. Oj, det är sol ute, vi går till Vitabergsparken och kollar på, kollar på vad händer liksom med träden, vad, hur växer det liksom, eller i matten man blandar med mattespel eller två får jobba ihop i något grupparbete eller, ja. Och det, det är ju en väldig balansgång när man jobbar med såna här elever, för vissa de håller ju på att krypa ur skinnet om jag ber dem prata med en annan elev liksom eller om jag säger, ja vi går, ja då dör de ju nästan en del för att de aldrig skulle gå utanför dörren. För de har inte kommit dit än. Så att det är ju väldigt mycket förarbete och mycket jobb för att kunna vara spontan också. Ja, nästa lektion då kanske jag vill vara spontan, så då måste jag fråga den här eleven då med autismdiagnos att, du nästa lektion, tror du det är okej? Vi ska gå fyra kvarter, du kommer att gå bredvid mig, men vi kommer att vara borta i tio minuter, ja alla de här bitarna som den eleven då behöver. Eller skickar det här sms:et eller ja, det krävs lite förberedelser..."

"Variera undervisningen genom att exempelvis först använda karta och kompass i naturmiljö och sedan använda stadskarta. Även variera med hjälp av appar via telefonen och via mindre och större orienteringstillfällen"

"jobba multisensoriskt, t ex genom filmklipp, bilder, diskussioner, pod, kollage, portfolio"

"Ge eleverna tid att svara på frågor, tänk själv – tänk 2 o 2 – sedan svara!"

"utgå från våra elevers inre värld – personliga känslor och erfarenheter – i uppstart av lektion och att detta genomsyrar hela lektionen. Tex 2VK i SO ställa frågan; hur berör detta dig tex konflikter i våra nära relationer osv. Viktigt att knyta an till det eleven säger och hjälpa till med att knyta ihop kunskapen tex. "Det du säger får mig att tänka på..."

"göra undervisningen annorlunda, genom att överraska eleverna. Att våga gå utanför boxen, exempelvis genom att använda sig av fler verktyg och också våga utmana sig själv"

"våga göra på ett annat sätt i sin undervisning så att ögonblicket blir oförutsägbart för eleverna och vidare kunna väcka nyfikenhet hos dem"

"Att låta eleverna arbeta både individuellt och i grupp"

"dels att testa på att spela in film till dem, där jag kör presentationer, dels för att för många är det lättare att titta på film för att de kan pausa och spola tillbaka och göra såna saker, lite Khaan- academy referenser där. Och också för att titta på en, en film istället för en person kan ibland höja det också. Så det. Och plus att jag får den, jag får den tiden utan att bli störd också, så att det är ett av de bättre stimulanstipsen och sen så att faktiskt ha alltså, presenta- alltså klassrumspresentationer, nästan föreläsningar för dem ibland också. Brukar, brukar funka ibland om det är någonting som är ett spännande ämne, till exempel inom, när vi skulle titta på författarporträtt så gick vi igenom och tittade på lite snuttar av Pippi Långstrump, vi pratade om Astrid Lindgren och såna saker, det blev som en föreläsning om henne och till och med den eleven som kom in och bara: "åh, suck, men skjut mig, varför ska jag titta på det här?", tog och i slutändan bara: "jag minns ju det här, det här var ju riktigt bra. Så det var också någonting som, som var populärt..."

" ...alltså jag tycker ju att mina ämnen är roliga så när man, jag ser ju att när jag är igång och när jag tycker att det är kul, då ser man ju hur de också lyfts...att jag försöker hålla mig uppdaterad, men så här, åh, vet ni vad jag såg på National geographic igår liksom att jag försöker hålla mig uppdaterad och fräsch, för då blir det lite stimulerande när det inte bara, läs i boken, svara på frågorna det är ju jättetråkigt. Men sen är det också en nytta i att, det är som förra lektionen jag hade, då skulle de bara läsa text, svara på frågor och de tyckte det var så tråkigt och de bara satt och de höll på, de bara skrev och såg helt apatiska ut och då kunde jag säga, gud vad ni är duktiga på att göra nånting tråkigt. liksom, att det också är en kunskap, sen kan det inte vara så jämt, för då kommer de inte lära sig nåt..."

" som lärare visar att jag tycker att det är roligt att undervisa och vilket smittar av sig på elevernas lust"

" Att samarbeta över ämnesgränserna är givande så att eleverna får eleverna jobba mer med samma arbetsuppgifter men på olika sätt p.g.a. att olika ämnesområden kommer att beröras. Det blir även naturligt att eleverna kommer att jobba med många olika sinnen eftersom flera lärares stilar kommer att präglade deras gemensamma undervisning"

"Det är bra om man som pedagog ger uppgifter till elever där eleven behöver kontakta, undersöka och ställa frågor för att kunna utvecklas och lära sig mer"

" I kemi är det tacksamt att jobba med vitt skilda metoder då det ligger ämnets natur att göra olika saker, allt ifrån teoretiskt arbete till häftiga experiment på lektionerna"

"....Stimulerande kan ju också vara så att man gör en elevaktivering i början så att de kommer in och blir stimulerade, de får någon tändning som man sedan använder för att portionera ut under lektionen sen också... Ja vi har ju, ett utav ledorden som vi använder är svårt att motstå och där vi ser att det syftar till lite olika saker, dels en lite roligare repetition som man jobbar med i ämnet som är lite tråkigare generellt men som man måste ha in som tex. begrepp så man kan gör lite olika lekar så man kan få undervisningen att fastna. Det kan också vara ett sätt att bara komma in i , där man försöker göra övergången från lektion till rast enklare för att dom vet att det ska vara något som är spännande att genomföra också så det kan vara nåt sånt som är viktigt att göra också för som har lite svårt att genomföra moment, eller förlåt byta moment.....det skulle kunna vara om när vi satt i svenskan tex så fick dom testa på att skriva ett bara, jag visade ett klipp i svenskan ,en spännande eller rolig scen som dom fick ta och, jag pausade efter ett tag och sa, men hur kommer den här scenen att sluta..."

Trygg undervisning

- Miljön är stödjande och hållbar, kännetecknas av tydlighet, förutsägbarhet och struktur
- Miljön genomförs av tillit och gemenskap

Tecken

- Elever samarbetar med varandra och med vuxna.
- Elever hjälper varandra.
- Elever ber vuxna och kamrater om hjälp.
- Elever ställer frågor och vågar göra fel.
- Elever närvarar och deltar i olika aktiviteter.
- Regler och rutiner följs och upprätthålls.

Strategier, knep och metoder

" Tänka på att aldrig höja rösten eller skälla ut eleverna. Det får inte vara lärarens känslor som styr utan elevens känslor, Komma ihåg att många elever kommer från en skolbakgrund där de är vana vid tillrättavisningar och utskällningar och när vi bemöter det annorlunda så föds en trygghet hos eleven både i och utanför klassrummet "

" stå ut och stå kvar", låt eleverna vara "svåra" och hjälp vidare. Synliggör/spegla eleverna i vad de gör för att lyckas "

" jobba mycket med att skapa yttre ramar för vad som kan förväntas av eleverna, samtidigt som det är viktigt att få eleverna att känna sig trygga med oss och varandra för att kunna vara mottagliga att "följa" det yttre ramarna, vad de innebär och vad som krävs för att de skall kunna upprätthållas "

" skapa tydliga ramar och strukturer, arbeta med att tydliggöra så många moment och övergångar som möjligt. Eleven ska veta sina vad? med vem? Varför? Hur länge? Vad händer sedan? När eleven har gått hos oss ett tag har den lärt känna normer, regler, rutiner och eget utrymme. Detta kan stärka elevens självreglerande förmåga på sikt "

"gör lektionen förutsägbar genom att skriva moment, innehåll och ordning på tavlan så det blir synligt även för den som inte orkat lyssna "

"... det här med att ha en planering och veta vad jag ska göra. Så det tänker jag är en jättestor bit, sen hjälper ju inte det om de kommer hit och känner sig rädda utan ja. Ja men jag tror ännu en gång att trygghet handlar om att ha en relation med de vuxna för det är inte alltid det har det med varandra men att det finns nån vuxen som ser och hör dem och hejar på dem, även om de aldrig hejar tillbaka, så är det nån i alla fall har hejat på mig även om jag sitter här så, så vet jag, jag har registrerat att de har hejat på mig, de har klappat mig på axeln kanske, så. Ja, för det ser man till exempel arbetat, för att, man kan ju skilja, skilja på att vara trygg, att må väl, sen kan man titta på att det behövs så mycket trygghet för att de ska kunna komma till jobb och handlar det ju mycket om det här om att det ser lite likadant ut, man vet exakt, det får inte finnas liksom, vad ska jag göra, det får inte finnas en fråga vad jag ska göra...trygghet det är att kunna känna, jag har gjort den här, jag kan bocka, nu ska jag göra det, allting finns liksom, material, jag ska inte behöva, okej, var finns den stencilen eller var finns det, utan allting finns samlat. Och jag vet. Det ser man ju att det är viktigt "

"Involvera eleverna i att skapa sin egen studiemiljö "

" ha en tydlig början och avslut på lektioner, ha dagordning på tavlan så alla kan se, ha samlingar i början och i slutet av lektionen "

" utarbeta ett system med tydliga regler, tydliga förväntningar samt hur vi skall implementera dem i verksamheten "

" Försöka skapa bra relation. försöka få alla elever att känna sig sedda och bekräftade under en lektion eller under en dag "

”se till att eleven är förberedd på vad som kommer i nästa steg, att de i största möjliga mån är förberedda på vad som kommer kommande lektioner och att vi som lärare är förberedda att hitta andra lösningar när lektionen inte fungerar för eleverna”

” Använda sig av ett undersökande och utforskande arbetssätt för att få till ett tillåtande klimat. Använda termer som ”finns inget rätt och fel, utan mitt sätt och ditt sätt”, ”vi är i en replokal - det är HÄR vi ska göra felet och öva” ”alla får black out!- det hör till processen och något som alla drabbas av till och från”

” Att som lärare arbeta med hela gruppen, att de får uppleva ett kollegialt lärande, även socialt och i mötet med andra människor”

” skapa tillfällena där man bara kan ”vara” med en elev utanför skolan och där man får testa nya gränser, det som egentligen ligger långt borta från det vanliga lärararbetet. Kan leda till goda relationer som på sikt gynnar arbetet med eleverna i klassrummet”

”Skapa tydlighet i klassrummet, där eleverna känner till rutiner och vad som förväntas av dem. Eleverna ska våga synas i klassrummet, kunna ta plats och får möjlighet att göra det”

” göra alla elever medvetna om att de duger! Att vi som lärare skapar ett klimat där eleverna är trygga i klassrummet, där de får möjlighet att ta plats”

” Jobba mycket med att bygga upp ett nära samarbete med mentorselever och deras vårdnadshavare för att kunna bygga upp ett förtroende mellan personal och elever”

”skapa förutsägbarheten, att redan i början börja med, vad vill man ha för tester till de här betygskriterierna som vi ska, vi ska, man börjar bakifrån. Så att redan första lektionen så ska de veta vad de ska göra för uppgift. Det upplever jag också att de blir mycket lugnare av. ...”

”Få igång samarbete med andra lärare för att skapa helhetsförståelse och KASAM (känsla av sammanhang) – ”det är lika på alla lektioner”

”Att försöka, när man ger feedback till eleverna, både, alltså, när man helst vill säga sluta med det här eller det här har du misslyckats med, så omvandlar man det istället till behovsbaserad feedback som innebär att jo men vi behöver ha det lugnt i klassrummet nu så du behöver sänka rösten, eller så kan du gå ut också. Det går bra så att de förstår att, det är inte för att, det är inte den här dominansen, det blir inte en tydlig dominans i det hela, så du måste göra som jag säger. Det brukar ofta upplevas som mer tryggt att jag är på deras sida, jag vill hjälpa dem men jag vill hjälpa andra och också att när det handlar om att, istället för att säga, du har misslyckats med det här, försök att ge den här formativa feedbacken som handlar om att, de här sakerna behöver du fortfarande öva på för att komma vidare så snarare visa vägen framåt än att visa att de har gått en bit men inte kommit så långt som de skulle behöva. Så att de vet att de inte bara är tryckta mot väggen ...”

”Skapa en stämning i klassrummet där vi har en öppen dialog, där konflikter kan tas i den stora gruppen, när det är lämpligt. Ett mått för tryggheten är närvaro, där vi kan se elever som vill komma till skolan”

”Jag använder mycket humor så att de känner att det är inte så här farligt. Det är inte så farligt att, att svara fel eller det blir en varm miljö. Det är ju också en balansgång, för vissa har svårt med viss sorts humor och viss så att man är ju som en kameleont så. Vissa peppas av att, jaha nu fick inte femman följa med, vad har femman gjort dig liksom. Hö, hö, okej då så här. Alltså, och vissa, vissa får man gulla mer med liksom. Ja, men jag förstår att du tänkte rätt. Kommer du ihåg vad vi sa förra gången att, ja. Man är väldigt schizofren. Verkligen och vissa behöver, ja vart var du idag, jag saknade dig här...”

”Alltså, där är det väl mycket relationsarbete och tydliga ramar för lektionen, alltså jag skriver alltid upp alltså, start, stopp, starttid och så sluttid för lektionen. Och punkter för vad lektionen innehåller... Vi äter frukost och lunch med eleverna alltid så där är ju, då får man ju tillfälle att prata, lektioner är ju inte riktigt lika mycket såna. Men det är ju också, mycket relationer bygger man ju ändå på lektioner tycker jag genom att så här, kolla av läget hur, idag, hur mycket ork finns det idag, liksom, ja, dagsstatus liksom. Och att ta hänsyn till den. Så då känner de sig att de blir lyssnade på tror jag”

”Skapa trygghet genom att ha med samordnare i klassrummet”

”Visa att det är okej att säga fel, våga vara sårbar som lärare”

”..., jag ger dem en trygghet i att de vet att jag har koll på vart de är, de vet att, det är alltid okej att fråga mig, Jag har gett dem, jag med min person, har gett dem en trygghet. Du kan alltid fråga, inga frågor är dumma, jag är väldigt noga med hur jag, om de säger fel hur jag bemöter dem då. Jag försöker, jag försöker själv komma på, om nån svarar fel så försöker jag komma på, hur kan de ha tänkt? för att svara så. Liksom. Ja men tre komma fem gånger tio, ja det blir trettio komma fem. Ja, men då har de inte, då har inte fem, komma fem, fått följt med upp liksom...”

”Ja men det är att det kan vara lite snack, och lite, men kan prata lite med varandra. För att våra elever är väldigt inåtbundna, sitter ofta för sig själv men ändå att man kan få det här att de pratar lite med varandra, man bjuder lite på sig själv och vi kan fnittra det är lättare i NO som jag nu undervisar i, än till exempel i matte, för det är ett praktiskt ämne, så helt plötsligt så börjar någon jobba med något praktiskt, nåt labb och då blir de andra eleverna intresserade och så ställer frågor och så kan man få en diskussion om någonting som de andra inte är nånstans. Det kan jag uppleva skapar en väldigt härlig stämning och många trivs inne i det klassrummet. Jag har ju elever som väljer att sitta där även fast de inte ska jobba där så att, det tycker jag liksom är bra...”

Exempel på analys med hjälp av MUST-lådorna

Nedan följer några exempel på hur analys av undervisningsmetoder med hjälp av MUST-lådorna kan se ut. I bilden till vänster ser ni själva lådorna med tillhörande begrepp och definitioner och i bilden till höger ser ni ett exempel på hur instruktionerna till samtalsaktiviteten kan se ut. De siffror som står inom parentes i lärarnas beskrivningar är således de definitioner eller ingredienser på MUST som gruppen som gjort övningen anser sig se i analyserad metod.

I vilken låda hör våra strategier, knep och metoder hemma?

M

U

T

S

Must-lådor

M Mångfald Undervisning
1. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
2. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
3. Alla elever arbetar tillsammans för att nå målet.

U Utvärderande Undervisning
4. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
5. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
6. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.

T Teoretisk Undervisning
7. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
8. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
9. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.

S Själständigt Arbete
10. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.
11. En elev eller flera elever arbetar tillsammans för att nå målet.

1. Utse först en samtalsledare som ansvarar över att styra ordet och fördela tiden.
2. Utse sedan en sekreterare som antecknar det som sägs.
3. Fundera sedan var och en på en strategi, ett knep eller en metod som ni brukar använda er av i er undervisning. Bestäm er för något som brukar fungera väldigt bra, något som används ofta och som ni verkligen vill berätta om.
4. Låt sedan en av er börja att berätta. Ni andra lyssnar och ställer nyfikna, klargörande frågor.
5. När personen berättat klart hjälps gruppen åt att analysera strategin, knepet eller metoden för att se i vilken eller vilka lådor denna passar in.

Bidrar den till att synliggöra målen? Eller till att skapa en stödjande, förbättrande miljö eller kanske ger den eleverna möjlighet till reflektion (självständigt och med andra). Det kanske rent av är så att den passar in i alla lådor och bidrar till samtliga delar i MUST-begreppen.

4. När ni känner er klara med en person går ni vidare till nästa och fortsätter sedan i tur och ordning tills alla är klara.

Exempel 1: Post IT-struktur

Denna metod bygger på att läraren delar upp de olika momenten som lektionen består av i olika post-it-lappar, där varje post-it-lapp representerar ett lektionsmoment. Deras roll förtydligas genom att tavlan delas upp i tre olika fält, som markeras med texterna "snart" (där alla lappar börjar), "nu" (där lappar man för tillfället arbetar med hamnar), och "klart" (där lappar man jobbat klart med hamnar).

Denna typ av processtänk gör lektionsprogressionen väldigt tydlig för eleverna, då de ser vart alla lappar är såväl som vart de är på väg (10, 3). Dessutom möjliggör lapparna en flexibilitet i processen, då vilken lapp som helst, potentiellt sätt, kan komma att gå från "snart" till "nu". Därtill bidrar den övertydlighet som lapparna erbjuder en möjlighet att visualisera ett överträffande av elevernas förväntningar på vad de tror att de klarar av (2, 9)

Exempel 2: Korta mål, korta uppgifter

Detta sätt går ut på att läraren delar upp målen i delar, för att på så vis kunna utforma mindre lektionsmoment, som, tagna tillsammans, täcker ett helt kursmål.

Detta underlättar för eleverna att se poängen med uppgiften och bidrar med en trygg struktur såväl som en obestridlig tydlighet när det kommer till målen (1, 10, 3). Därtill möjliggör detta arbetssätt större möjlighet att konkretisera och göra målen relevanta, då det är lättare att göra detta med fler små pusselbitar än med en stor pusselbit från kursmålen, vilket teoretiskt sätt öppnar upp för möjligheten att i större utsträckning anpassa undervisningen för varje individ (1, 2,) och på samma sätt blir det också lättare för hela klassen att jobba med samma mål (11) samtidigt som man kan göra det på olika nivåer (6).

Exempel 3: Progressionsarbeten

Denna metod utgår från premissen att varje delmoment i kursen bör täckas av ett projektarbete som består av olika tydligt uppdelade moment. Till detta kan också ett självutvärderingsmoment och ett planerande för sitt egna lärande kopplas.

Projektet inleds med att temat för arbetet presenteras av läraren, och därefter får varje elev det häfte som utgör progressionsplanen för arbetet. Klassen och läraren går igenom vad varje delmoment består av, samt vad man ska göra för att klara av varje delmoment, med hjälp av en punktlista där eleven börjar på punkt 1 och slutar på punkt X (10,3).

De olika delmomenten delas även upp efter potentiella underteman och färdigheter, för att på så vis tydliggöra vad poängen med varje delmoment är. Projektet kan inledas med en gemensam arbetsuppgift (11), men grundtanken med projektet är att varje elev får sedan jobba med projektet i egen takt (2, 6).

Den självutvärderande och eget planerande aspekten av arbetssättet kommer in genom att varje lektion inleds med att varje elev använder ett flödesschema som hjälper eleven att bedöma om målen eleven satte förra lektionen var för höga, tillräckligt höga, eller för låga, för att på så sätt hjälpa eleven att dels själv sätta krav (5), men också för att hjälpa eleven att sätta närliggande krav efter egen förmåga (9,2).

Författarens kommentarer

Som framkommer i redovisningen ovan använder sig Magelungens lärare av en mängd olika strategier, knep och metoder för att åstadkomma en undervisning som kännetecknas av att den är meningsfull, utvecklande, stimulerande och trygg. Som synes är det som beskrivs inte direkt några speciella strategier, knep och metoder utan sådant som med stor sannolikhet även förekommer runt om i många klassrum eller undervisningslokaler såväl runt om i Sverige som i övriga världen. Detta är i och för sig kanske inte något konstigt eftersom MUST bygger på teorier om såväl inkludering som god undervisning och effektivt lärande.³

Det som kanske är lite speciellt är dock att Magelungens skola genom sin ”litenhet” och sitt sätt att organisera sig och samverka med behandlingsverksamheten skiljer sig en hel del från en ”vanlig skola” och att Magelungens lärare i och med det har förhållandevis goda möjligheter att tillämpa dessa strategier, knep och metoder. Det man kan tänka är ju att det kan vara betydligt svårare i ett klassrum på en ”vanlig” grundskola eller ett ”vanligt” gymnasium där det finns fler elever, större elevgrupper och där personaltätheten är lägre. Å andra sidan har eleverna som är inskrivna i Magelungens skolor troligen ett större behov av att få tillgång till denna typ av undervisning och bemötande än vad elever som inte går i Magelungen har. Men om vi även väger in att det runt om på Sveriges skolor finns en hel del elever i behov av särskilt stöd som faktiskt inte får tillgång till den undervisning, det stöd och de anpassningar som de har rätt till⁴ kan vi ju se att det kanske vore bra om fler lärare tillämpade dessa strategier, knep och metoder och på så vis fick till en undervisning som i ökad grad gick i linje med MUST. Vår förhoppning är därav att även andra utanför Magelungen ska låta sig inspireras av det arbete vi gjort så att även deras elever får tillgång till en undervisning som är meningsfull, utvecklande, stimulerande och trygg.

Om vi även ska försöka oss på att sammanfatta och analysera de strategier, metoder och knep som beskrivs så kan vi se att det handlar mycket om att göra undervisningen förutsägbar, tydlig och strukturerad. Det talas om att eleverna ska känna att det är meningsfullt och man arbetar aktivt för att få med sig eleverna, synliggöra målen och utmana eleverna på rätt nivå där de befinner sig. Man poängterar betydelsen av att synliggöra lärandet och siktar på att eleverna ska bli medvetna om vart de befinner sig, vart de ska och hur det ska gå till. Man arbetar med bedömning och återkoppling på flera sätt, ger direkt feedback och synliggör på olika vis framsteg och framgångar. Allt detta är sådant som är av betydelse för att åstadkomma en god undervisning och ett effektivt lärande.⁵

Vidare läggs krut på att variera undervisningen så att den ska kännas stimulerande och aktivera flera sinnen, sätta igång ett aktivt tänkande och skapa lust och motivation. Lärarna tillämpar

---

³Lindberg Åkerberg (2018). *Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete*. Stockholm: Magelungen Utveckling AB

⁴Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 17. Inkludering av barn i behov av särskilt stöd. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*, Lindberg Åkerberg, S. (2019).

⁵Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 18. Effektivt lärande, En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. Lindberg Åkerberg, S. (2019), Lindberg Åkerberg, S. (2019) *Bilaga 19. God undervisning. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. ” Lindberg Åkerberg, S. (2019)

olika strategier och siktar på att få igång såväl reflektion som kritiskt tänkande hos eleverna. Vi kan även se att det handlar om att de har höga men rimliga, adekvata krav på eleverna så att de ska klara av det som förväntas och utvecklas i riktning mot kunskapskraven. Samarbete och aktivitet ses som viktigt och lärarna vill att eleverna själva ska bli bärare av sitt lärande. De vill få igång diskussioner och planerar och utvärderar undervisningen med sina elever. Det talas om att de vill att eleverna ska fungera som resurser för varandra och att eleverna behöver ges möjlighet till såväl individuellt arbete som arbete tillsammans med andra. Och även detta är faktorer som forskning om god undervisning och effektivt lärande lyfter fram som betydelsefullt.⁶

Vi kan även se att lärarna försöker anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar och de lägger krut på att lära känna sina elever och skapa en god relation och ett gott klassrumsklimat där misstag välkomnas. Lärarna bjuder på sig själva och ger uttryck för en slags ”fingertoppskänsla”. Det finns en tillit och tilltro till elevernas förmågor och de verkar värna om att få fram dem på ett sätt så att de även kan användas. Lärarna stöttar eleverna, lyssnar på dem och strävar efter att de ska bli självgående och självstyrande individer med god självkontroll. Det framträder även att det finns en god förståelse för elevers olikheter och behov och att de arbetar aktivt för att skapa delaktighet och gemenskap. Lärarna har insikt om sin egen påverkan och tydliggör förväntningar och värnar om att eleverna ska känna sig sedda och lyssnade på. Tillit och trygghet ses som viktigt och de inser värdet i att samarbeta över gränser för att det ska bli så bra som möjligt för eleverna. Betydelsen av rutiner och samspelsregler påtalas och lärarna verkar vara medveten om undervisningens komplexitet och sammanhangets betydelse. Det framkommer även att de har insikt om att det inte går att använda planering eller en metod rakt av utan att en behöver anpassa och modifiera utifrån det som sker samt besitta en mängd olika metoder, strategier och knep för att nå alla elever på bästa sätt. Det som kan sägas kring detta är att även dessa faktorer framhålls betydelsefullt inom forskning om god undervisning och effektivt lärande men att det även är sådant som lyfts fram som centralt för att man ska åstadkomma en stödjande och inkluderande miljö.⁷ På ett vis kanske det inte är så konstigt eftersom all undervisning bör ske i en stödjande och inkluderande miljö för att kunna benämnas som god i den bemärkelse att den sker i enlighet med rådande styrdokument för svenska skolan.

Det vi även kan se är att de olika strategierna, knepen och tipsen som beskrivs till största del är sorterade utifrån de olika begreppen meningsfull, utvecklande, stimulerande och trygg. Värt att påpeka är att vissa av dem är applicerbara även inom övriga områden och att det är viktigt att se detta som en helhet, det vill säga att man behöver arbeta inom samtliga domäner för att undervisningen ska kunna benämnas som MUSTig. Det går således inte bara att lägga allt krut

---

⁶ Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 18. Effektivt lärande, En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 19. God undervisning. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*.

⁷ Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 18. Effektivt lärande, En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 19. God undervisning. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*.

på att den ska vara trygg för vad händer då med meningsfullheten, utvecklingen och stimulansen. Vi har även sett exempel på hur det kan se ut då lärare med hjälp av verktyget ”MUST-lådorna” tillsammans med sina analyserar och talar om sina undervisningsmetoder och som nämndes inledningsvis har detta varit ett sätt att göra MUST klassrumsnära samtidigt som lärarna på ett strukturerat sätt har fått talat om sin undervisning i termer av MUST.

Värt att påpeka är även att det som beskrivs i denna skrift inte är ett ”bevis” på att all undervisning i Magelungen innehåller ovanstående ingredienser eller att alla lärare tillämpar ovan beskrivna strategier, knep och metoder. Det vi däremot kan se är att kunskapen och medvetenheten om vad som är viktigt att tänka på finns bland oss och att vi genom vårt arbete med MUST även ökar våra förutsättningar att dela detta med varandra och tillsammans arbeta för att göra de förändringar och förbättringar som eventuellt kan behövas.

Om du som läsare nu känner att du vill veta mer om Magelungen skola, MUST eller hur vi har arbetat/arbetar rekommenderar jag dig att uppsöka vår hemsida där du finner ovan nämnda rapport, bilagor samt lite olika material och verktyg vi har arbetat fram och använder oss av i syfte att utveckla vår skola så att alla elever ska få tillgång till en undervisning som kännetecknas av att den är meningsfull, utvecklande, stimulerande och trygg.

Referenser

- Ainscow, M. (2000). *The next step for special education: Supporting the development of inclusive practices*. British Journal of Special Education, 27(2)
- Ohlsson J. (2004). *Arbetslag och lärande: Lärares organiserande av samarbete i organisationspedagogisk belysning*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindberg Åkerberg (2018). *Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete*. Stockholm: Magelungen Utveckling AB
- Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 17. Inkludering av barn i behov av särskilt stöd. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”* Stockholm: Magelungen Utveckling AB
- Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 18. Effektivt lärande, En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. Stockholm: Magelungen Utveckling AB
- Lindberg Åkerberg, S. (2019). *Bilaga 19. God undervisning. En bilaga till rapporten ” Att synliggöra det osynliga - en beskrivning av ett flerårigt skolutvecklingsarbete”*. Stockholm: Magelungen Utveckling AB
- Magelungens hemsida: <https://magelungen.com/skola/skolutveckling-2/>